

The article stressed that administrative and legal protection of copyright occupies a special place among the civil, economic, legal and criminal remedies. It deals with the state's activities in the field of law-making and strengthening of the states' impact on the sphere of copyright law rights of copyright, provision of right enforcement in the activities of public authorities and non-governmental organizations, judicial protection of these rights in case of violation or threat of violation.

Analyzed the current rules of codified legal act – the Code of Ukraine on Administrative Offences relating to administrative and legal protection of copyright and investigated range of subjects which carry out authorized thereto copyright protection in Ukraine

The author concludes that the administrative and legal framework for copyright protection in Ukraine and its organizational and legal framework are formed. However, it is not consolidated in CAO, which leads to inconsistencies among government bodies in this area, sometimes simulating such activity without any results. Thus, we have to get rid of inefficient bodies that protect copyrights and revitalize those that provide defense of Infringement.

Key words: copyright, legal protection, administrative and legal protection, object, subject.

УДК 347.1

К. О. ФЕСИК

ПЕРСПЕКТИВА КОЛЕКТИВНОГО ПРОВАДЖЕННЯ В ЦИВІЛЬНОМУ ПРОЦЕСІ УКРАЇНИ : ОКРЕМІ АСПЕКТИ ПІДГОТОВКИ СПРАВИ ДО СУДОВОГО РОЗГЛЯДУ

Досліджено особливості провадження в справі до судового розгляду, обумовлених специфікою позовів на захист значної кількості осіб. Аналізуються особливості завдань стадії провадження в справі до судового розгляду, викликані участю на стороні позивача значної кількості осіб. Пропонується поняття сертифікації колективу позивачів як основного для стадії підготовки в провадженні по розгляду колективного спору. Розглядаються проблеми опису колективу позивачів, повідомлення потенційних його учасників, уточнення позовної заяви та інші аспекти провадження у справі до судового розгляду.

Ключові слова: провадження в справі до судового розгляду, колективний позов, сертифікація колективу позивачів, повідомлення учасників.

Фесик К.А. Перспектива колективного производства в гражданском процессе Украины: отдельные аспекты подготовки дела к судебному рассмотрению.

Исследованы особенности подготовки к рассмотрению дел по искам, объединяющим требования значительного количества лиц. Анализируются

© ФЕСИК Кирило Олександрович – аспірант Інституту держави і права ім. В.М. Корецького НАН України, адвокат

особенности заданий стадии производства по делу до судебного рассмотрения, вызванные участием на стороне истца значительного количества лиц. Предлагается понятие сертификации коллектива истцов в качестве основного для стадии подготовки в производстве по рассмотрению коллективного спора. Рассматриваются проблемы описания коллектива истцов, уведомления потенциальных его участников, уточнения искового заявления и другие аспекты производства по делу до судебного рассмотрения.

Ключевые слова: производство по делу до судебного рассмотрения, коллективный иск, сертификация коллектива истцов, уведомление участников.

Fesyk Kyrylo. Prospect of collective production in civil process of Ukraine: separate aspects of preparation of business for judicial review.

Article is devoted to research of features of preparation for hearing of cases on the claims uniting requirements of a significant amount of persons. The features of tasks of a stage of proceeding before judicial review caused by participation on the party of the claimant of a significant amount of persons are analyzed. The concept of certification of group of claimants as the basic for a preparation stage in production on consideration of collective dispute is offered. Problems of the description of group of claimants, notifications of its potential participants, specifications of the statement of claim and other aspects of proceeding before judicial review are considered.

Key words: proceeding before judicial review, the collective claim, certification of group of claimants, the notification of participants.

Однією з актуальних проблем сьогодення цивільного судочинства є належне врегулювання процесуальних механізмів захисту прав та інтересів значної кількості осіб. В той час як світова практика демонструє різноманіття спеціальних процесуальних засобів, вітчизняне цивільне судочинство абсолютно не пристосоване до таких випадків. В науці ґрунтовно доведено, що ситуація порушення прав та інтересів значної кількості осіб є якісно своєрідною, а тому вимагає встановлення специфічних процесуальних правил для забезпечення справедливості та ефективності. Однією з процесуальних форм вирішення спорів за участі значної кількості осіб, вироблених в зарубіжних державах, є конструкція колективного позову.

Колективний позов досліджується багатьма науковцями. Так, можна відмітити праці Г. О. Аболоніна, Н. С. Батаєвої, Б. О. Журбіна, П. П. Колесова, О. П. Клеймана, Т. В. Степаненко, Г. П. Тимченка та ряду інших авторів. Разом з тим, законодавчі новели мають бути ретельно підготовленими, а тому їм повинна передувати ґрунтовна робота над різними аспектами процесуального порядку розгляду колективних позовів. Уваги науковців потребують особливості розгляду колективного позову, що реалізуються на різних стадіях

провадження. Зокрема, запорукою ефективного розгляду, справедливого та своєчасного вирішення колективного позову є належна організація провадження у справі до судового розгляду. Тому метою цієї статті є з'ясування особливостей стадії провадження в справі до судового розгляду в контексті специфіки колективного позову.

Сучасними процесуалістами приділяється значна увага провадженню в справі до судового розгляду, яке вважається одним з найбільш перспективних напрямків оптимізації процесу¹. У працях Я. Х. Бекова, Н. Л. Бондаренко-Зелінської, М. О. Бороздіної, Д. І. Закірової, В. Ф. Ковина, М. Л. Скуратовського, Г. П. Тимченка, О. С. Шумейка та багатьох інших авторів окреслюються сучасні контури підготовки справи до розгляду, визначається її місце в структурі судочинства, висловлюються численні пропозиції щодо удосконалення відповідних процесуальних правил. Безперечно, особливості підготовки справи за колективним позовом до розгляду ґрунтуються на загальних положеннях щодо мети і завдань цієї стадії, складу учасників, належних процесуальних засобів та відповідного оформлення.

У питанні визначення мети провадження в справі до судового розгляду науковці не доходять єдності. Так, значна частина вчених вважає метою підготовки створення умов для забезпечення правильного і своєчасного вирішення справи і винесення законного і обґрунтованого рішення². Інші конкретизують своєчасність в площині вирішення справи в першому судовому засіданні³. Деякі автори на перший план висувають примирення сторін⁴. Окремі науковці наголошують на оптимізації судового процесу, мінімізації витрат⁵.

Завдання стадії провадження в справі до судового розгляду також в науці визначаються досить широко та зазвичай включають в себе з'ясування характеру спірного правовідношення і норм матеріального права, які підлягають застосуванню; фактичних обставин, що мають значення для правильного розгляду справи; доказів, необхідних для вирішення справи; складу учасників процесу; забезпечення явки учасників; сприяння у врегулюванні спору тощо⁶.

Звертаючись власне до колективного позову, погодимось з тими авторами, котрі поділяють завдання підготовки на загальні та спеціальні: загальні мають місце в усіх провадженнях, спеціальні проявляються в окремих провадженнях та обумовлені як матеріальними так і процесуальними відносинами⁷.

Перш за все, особливості завдань підготовки до розгляду колективного позову обумовлені тим, що суд має вирішити, чи наявні в

справі підстави для колективного провадження. В практиці країн англосаксонської правової системи визнання судом доцільності існування колективного позову має назву сертифікації. Такий термін є досить влучним, сприяє ясності термінології та наукового викладення. На нашу думку, доцільним буде запозичення вказаного терміну до вітчизняної цивільної процесуальної науки. Під сертифікацією колективу позивачів слід розуміти встановлення судом відповідності пред'явленого позову ознакам колективного позову та прийняття рішення про доцільність розгляду вимог в колективному провадженні. Рішення суду про сертифікацію колективу має оформлятися ухвалою.

В зарубіжній практиці дозволена умовна сертифікація групи. Таким своїм рішенням суд дозволяє «спробу» колективного провадження. Якщо при подальшому розгляді виявиться, що розгляд об'єднаних вимог в колективному провадженні є недоцільним чи неефективним, суд може скасувати своє рішення⁸. На нашу думку, будь-яка сертифікація колективу позивачів не може мати абсолютного характеру. Навіть за наявності підстав для сертифікації на стадії підготовки, суд не може передбачити усього подальшого розвитку подій. Доцільність та ефективність колективного провадження може опинитися під загрозою внаслідок виникнення конфліктів між учасниками колективу, при цьому конфлікти можуть мати місце абсолютно безвідносно до розбіжностей в характері вимог чи їх підстав. Вже в ході розгляду може бути встановлене переважання індивідуальних аспектів над спільними в позовних вимогах учасників колективу. Продовження колективного провадження в такому випадку призведе до неможливості розгляду та постановлення рішення, його неминучого скасування в апеляційній інстанції. В кінцевому підсумку мета колективного провадження не буде досягнута. Тому, якщо суд під час розгляду переконається у відсутності доцільності та ефективності подальшого колективного розгляду позовних вимог, він повинен володіти правом скасування сертифікації колективу позивачів та роз'єднання позовних вимог. Таке правило збереже час та зусилля, перш за все, учасників процесу та сприятиме уникненню постановлення неправосудних рішень. Зважаючи на викладене, сертифікація колективу позивачів завжди носить певною мірою умовний характер.

Конкретизуючи таке завдання підготовки колективного спору до розгляду, як визначення складу учасників процесу та їх процесуального становища, суд визначає опис колективу позивачів. Суд має

справі підстави для колективного провадження. В практиці країн англосаксонської правової системи визнання судом доцільності існування колективного позову має назву сертифікації. Такий термін є досить влучним, сприяє ясності термінології та наукового викладення. На нашу думку, доцільним буде запозичення вказаного терміну до вітчизняної цивільної процесуальної науки. Під сертифікацією колективу позивачів слід розуміти встановлення судом відповідності пред'явленого позову ознакам колективного позову та прийняття рішення про доцільність розгляду вимог в колективному провадженні. Рішення суду про сертифікацію колективу має оформлятися ухвалою.

В зарубіжній практиці дозволена умовна сертифікація групи. Таким своїм рішенням суд дозволяє «спробу» колективного провадження. Якщо при подальшому розгляді виявиться, що розгляд об'єднаних вимог в колективному провадженні є недоцільним чи неефективним, суд може скасувати своє рішення⁸. На нашу думку, будь-яка сертифікація колективу позивачів не може мати абсолютного характеру. Навіть за наявності підстав для сертифікації на стадії підготовки, суд не може передбачити усього подальшого розвитку подій. Доцільність та ефективність колективного провадження може опинитися під загрозою внаслідок виникнення конфліктів між учасниками колективу, при цьому конфлікти можуть мати місце абсолютно безвідносно до розбіжностей в характері вимог чи їх підстав. Вже в ході розгляду може бути встановлене переважання індивідуальних аспектів над спільними в позовних вимогах учасників колективу. Продовження колективного провадження в такому випадку призведе до неможливості розгляду та постановлення рішення, його неминучого скасування в апеляційній інстанції. В кінцевому підсумку мета колективного провадження не буде досягнута. Тому, якщо суд під час розгляду переконається у відсутності доцільності та ефективності подальшого колективного розгляду позовних вимог, він повинен володіти правом скасування сертифікації колективу позивачів та роз'єднання позовних вимог. Таке правило збереже час та зусилля, перш за все, учасників процесу та сприятиме уникненню постановлення неправосудних рішень. Зважаючи на викладене, сертифікація колективу позивачів завжди носить певною мірою умовний характер.

Конкретизуючи таке завдання підготовки колективного спору до розгляду, як визначення складу учасників процесу та їх процесуального становища, суд визначає опис колективу позивачів. Суд має

встановити такий опис, який би найбільш точно відображав коло потенційних позивачів. Вимогами до опису колективу позивачів є повнота – колектив має бути визначений таким чином, щоб максимально охопити усіх позивачів; та конкретність – ознаки, через які встановлюється колектив, мають бути чіткими та придатними до використання, не допускати подвійного тлумачення.

При визначенні колективу позивачів суд приймає до уваги не тільки позовну заяву, але й позицію відповідача. Суд також має бути наділений правом корегування опису колективу, запропонованого особами, котрі бажають розпочати колективне провадження, навіть за відсутності заперечень з боку відповідача. Таке право може бути реалізоване судом в тому випадку, коли первісні позивачі запропонували таке визначення колективу, яке не узгоджується із метою колективного провадження. Суд повинен мати повноваження доповнити ознаки колективу, або викласти їх в дещо інакшій редакції, відкинути деякі із запропонованих рис. Ініціатива суду сприятиме не тільки процесуальній ефективності, але й максимально повному захисту суб'єктів права. Визначення колективу позивачів та його опис мають бути відображені в ухвалі суду.

Крім того, на реалізацію завдання визначення складу учасників процесу, їх процесуального становища і забезпечення їх явки, спрямована діяльність суду по встановленню способу (способів) виявлення учасників колективу позивачів. Найбільше у виявленні всіх або максимальної кількості учасників колективу зацікавлені особи, котрі бажають розпочати колективне провадження. В окремих випадках і відповідач може бути зацікавленим у виявленні всіх потенційних позивачів. В цьому є і публічний інтерес, який полягає в уникненні повторних індивідуальних процесів. Тому встановлення по можливості найбільшої кількості потенційних позивачів має здійснюватися спільними зусиллями сторін та суду.

Суд має визначити спосіб повідомлення про наявність колективного позову максимальної кількості потенційних учасників провадження. Для цього розміщується об'ява в друкованих засобах масової інформації. Це є основний спосіб повідомлення. Поряд з ним суд може вжити інші заходи, як-то: зобов'язати відповідача розмістити оголошення в своїх приміщеннях та на своїх територіях; зобов'язати відповідача надати адреси та телефони осіб, які відповідають ознакам учасників колективу, представникам; зобов'язати позивача розмістити об'яви за місцем проживання, знаходження, частого відвідування потенційних учасників колективу.

Крім того, реалізуючи завдання підготовки, суд має затвердити представників колективу позивачів – тих осіб, які особисто будуть представляти інтереси колективу в процесі. В літературі обґрунтовувались пропозиції обмеження особистої участі позивачів в судовому розгляді колективного позову⁹. Такі пропозиції слід визнати корисними з тим зауваженням, що особисте представництво учасників колективу позивачів має бути обмеженим, але воно обов'язково повинно мати місце. Якщо участь десятків позивачів здатна перетворити судові засідання на хаос, то діяльність поміркованої кількості найбільш активних представників захистить колектив від маніпуляцій та зловживань, забезпечить доведення дійсної позиції колективу позивачів до відому суду. Тому, на нашу думку, достатнім буде представництво в кількості трьох осіб.

З урахуванням того, що для правильного і зваженого з'ясування питання про колективне провадження суду необхідно досліджувати певні доводи та аргументи, заслуховувати сторони, вирішення його під час прийняття позовної заяви є передчасним. При прийнятті позовної заяви суд оцінює аргументи тільки позивача, а це впливає на об'єктивність рішення. Крім того, форма позовної заяви є занадто обмеженою для викладення усієї повноти фактів, що свідчать на користь колективного провадження. З урахуванням викладеного з'ясування питання про доцільність колективного провадження неможливе без проведення судового засідання, яке має бути обов'язковим.

Виконуючи завдання стадії підготовки, суд повинен призначити справу до розгляду. Оскільки до початку судового розгляду справи бажано виявити максимальну кількість учасників колективу та визначитися із їх приєднанням, час, який для цього надається, має бути достатнім. М. Д. Лукашова вказує, що такий термін не може бути менший за місяць¹⁰. На нашу думку, подібні зауваження є цілком слушними. Також суд повинен мати можливість провести не одне попереднє судові засідання а два, чи навіть кілька з метою повного вирішення усіх необхідних питань. Час, вказаний судом з моменту сертифікації колективу позивачів до судового розгляду, має визначитися з урахуванням необхідності доведення інформації до відома максимальної кількості потенційних учасників колективу; отримання ними додаткової інформації від представників; обмірковування доцільності приєднання до позову; написання відповідної заяви та передачі її представникам колективу. В деяких випадках представниками можуть проводитися загальні збори колективу,

засідання та використовуватися інші організаційні форми роботи. Хоча їх реалізація перебуває поза цивільною процесуальною регламентацією і є питанням виключно внутрішньої організації колективу позивачів, суд має забезпечити для цього достатній час.

В практиці зарубіжних країн витрати по повідомленню покладаються на позивачів. Навіть існує така умова, як наявність достатніх коштів у осіб, що бажають розпочати колективне провадження. На нашу думку, це правило є певною мірою корисним. Обов'язок повідомлення потенційних учасників колективу та витрати щодо такого повідомлення мають покладатися на позивачів.

Також слід визначитися із питанням, до якого моменту можливе приєднання до колективу позивачів. В Австралії, наприклад, дозволяється приєднатися до колективного позову і після того, як розгляд справи в суді за колективним позовом вже розпочався. На нашу думку, приєднання до колективу можливе тільки до початку розгляду справи по суті. Перш за все, це гарантія права відповідача, знати, які вимоги до нього пред'явлені, скільки осіб їх підтримують, на яку загальну суму. Відповідач повинен мати реальну можливість захищатися від пред'явлених вимог та достатній час для підготовки; мати можливість обміркувати можливість укладення мирової угоди чи навіть визнання позову. Також відповідачу необхідний певний час для вирішення усіх питань, пов'язаних із захистом від позовних вимог¹¹.

Аналогічно також і суд має бути заздалегідь обізнаний із узагальненими колективними позовними вимогами. Тому після приєднання всіх учасників представники колективу позивачів мають уточнити колективну позовну заяву, включивши в неї відомості про загальну кількість позивачів та загальні позовні вимоги із вказівкою їх суті та розміру. В науці уточненням позовних називають зміну предмету або підстави позовних вимог, збільшення або зменшення розміру позовних вимог¹². Така уточнена позовна заява завчасно має направлятися суду і відповідачу для підготовки до розгляду справи. Строк направлення уточненої позовної заяви має визначатися з урахуванням того, що відповідач вже попередньо обізнаний з сутністю колективного позову і може прогнозувати приблизну кількість учасників колективу позивачів. На нашу думку, відправлення уточненої позовної заяви за десять днів до призначеної дати слухання може вважатися достатнім строком.

В ході провадження в справі до судового розгляду суд не вирішує по суті наявність підстав для приєднання до колективу окремих

учасників. Всі особи, які виявили відповідне бажання та реалізували його у встановленому порядку, включаються до складу колективу позивачів.

Звернення до суду має оплачуватись судовим збором. В науці відмічається, що інститут судових витрат повинен слугувати виконанню загальних завдань економічної політики держави і сприяти досягненню власних “вузьких” цілей по запобіганню необґрунтованих звернень до суду, спонукання учасників спору виконувати обов’язки добровільно і до більш повної компенсації витрат держави¹³. Разом з тим, судовий збір не має перетворювати правосуддя на недоступну послугу. Тому судовий збір має бути поміркованим за розміром та адекватним ситуації порушеного чи оспореного права. В разі звернення за захистом прав значної кількості осіб також має сплачуватись судовий збір. Звільнення від оплати внаслідок колективного характеру спору є недоцільним в зв’язку з відсутністю об’єктивних підстав для встановлення подібних пільг. Якщо колективний позов пред’явлено у сфері, що потребує особливої турботи держави, звільнення має відбуватися на підставі загальних правил.

Окремо слід розглянути питання про можливість забезпечення позову на стадії підготовки справи до розгляду. Як будь-який позов, колективний позов може бути забезпечений з метою подальшого виконання майбутнього судового рішення. Однак, загальним правилом забезпечення позову є співрозмірність забезпечення позовним вимогам¹⁴. У випадку ж пред’явлення колективного позову оцінити розмір вимог дуже складно. Єдині наявні реальні вимоги на момент пред’явлення – це вимоги осіб, що бажають розпочати колективне провадження, але вимоги колективу позивачів можуть бути набагато більшими. Дана проблема обговорювалась в літературі і шляхи її вирішення науковці вбачають в можливості застосування для колективних позовів специфічних заходів забезпечення позову¹⁵.

Ми вважаємо за можливе вирішувати проблему забезпечення колективного позову на загальних засадах. Адже всі запропоновані заходи забезпечення по суті ще незаявлених вимог можуть істотно обмежити права відповідача, створити перешкоди для здійснення нормальної господарської діяльності. Слід також врахувати, що позов буде розглядатися досить тривалий час, і весь цей час встановлене судом забезпечення позову буде діяти. Колективний позов є конструкцією, що містить в собі потенційну загрозу зловмисного спричинення шкоди відповідачу, тому правове регулювання колективного провадження має бути орієнтованим на максимальне забез-

печення балансу інтересів сторін. Світова практика вказує на те, що в багатьох країнах така проблема стала підставою реформування законодавства в бік встановлення більш жорстких правил для порушення колективних позовів. В разі надання можливості застосування забезпечення позову на суму передбачуваних позовних вимог або неадекватно суворих заходів до відповідача, ризик недобросовісного використання колективного позову з метою незаконного впливу на відповідача значно підвищується. Тому, на нашу думку, немає підстав відступати від загальних засад забезпечення позову як в частині співрозмірності між розміром вимог та забезпечення, так і в частині видів можливих заходів забезпечення.

Нами розглянуто окремі особливості провадження в справі до судового розгляду, обумовлені специфікою судового захисту значної кількості осіб. Але навіть констатованих моментів достатньо для висновку про те, що ця стадія має виключно важливе значення в контексті оптимального формування правил колективного провадження. Загальні завдання стадії підготовки доповнюються спеціальними завданнями, що відображають особливості колективного спору. Серед таких специфічних завдань сертифікація колективу позивачів; визначення опису колективу позивачів; визначення способу повідомлення потенційних учасників колективу; затвердження представників колективу позивачів. Їх вирішення потребує обов'язкового проведення попереднього судового засідання, та можливо, і не одного, збільшення строків стадії підготовки, диференціації наявних процесуальних засобів та розширення повноважень суду.

1. *Бондаренко-Зелінська Н. Л.* Підготовка цивільних справ до судового розгляду : монографія / Бондаренко-Зелінська Н. Л. – Х. : Харків юридичний, 2009. – С. 9-11; *Закирова Д. И.* Подготовка гражданских дел к судебному разбирательству : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.15. / Закирова Д.И. ; МГУ – М., 2009. – С. 34; *Мурадян Э. М.* Судебное право (в контексте трех процессуальных кодексов) : монография /. Мурадян Э. М. – М. : ТК Велби, Изд-во Проспект, 2003. –С. 82; *Носырева Е. И.* Стадия подготовки дела к судебному разбирательству: комплексный и сравнительный анализ норм ГПК РФ и АПК РФ / Носырева Е.И. // АПК и ГПК 2002 г. : сравнительный анализ и актуальные проблемы правоприменения : материалы Всерос. науч.-практ. конф. – М., 2004. – С. 249; *Світлична Г. О.* Підготовка до судового розгляду справ окремого провадження : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03 / Г.Л. Світлична ; НЮАУ. – Х., 1997. – С. 3-7; *Тимченко Г. П.* Принципи цивільного та адміністративного судочинства в Україні: проблеми теорії і практики : дис. ... д-ра юрид. наук : 12.00.03, 12.00.07 / Тимченко Г. П. ; Нац. акад. наук України, Ін-т держави і права ім. В. М. Корецького. – К., 2012. – С. 172. 2. *Васильев С. В.* Хозяйственное судопроизводство Украины : уч. пос. /

Васильев С.В. – Х. : Эспада, 2002. – С. 152; Луспеник Д. Д. Розгляд цивільних справ судом першої інстанції / Луспеник Д.Д. – Х. : Харків юридичний, 2006. – С. 144. **3. Логинов П. В.** Предварительная подготовка гражданских дел / Логинов П.В. – М. : Юрид. лит., 1960. – С. 13; **Пучинский В. К.** Подготовка гражданских дел к судебному разбирательству / Пучинский В.К. – М. : Юрид. лит., 1962. – С. 4; **Скуратовский М. Л.** Подготовка дела к судебному разбирательству в арбитражном суде первой инстанции : автореф. дис. на соискание научн. степени канд. юрид. наук : 12.00.15 / М.Л. Скуратовский ; УГЮА. – Екатеринбург, 2006. – С. 14-16. **4. Закирова Д.И.** Цит. работа. – С. 7; **Стоянова Т. А.** Визначення та місце стадії провадження у справі до судового розгляду в цивільному процесі України / Т.А. Стоянова // Актуальні проблеми держави і права. – 2011. – Вип. 60. – С. 408. **5. Васильев С.В.** Цит. работа. – С. 146; **Плешанов А. Г.** К вопросу о сущности предварительного судебного заседания / А.Г. Плешанов // Российский ежегодник гражданского и арбитражного процесса, 2002 – 2003. – № 2. – СПб. : Издательский Дом Санкт-Петербургского государственного университета, 2004. – С. 46; **Фурса С. Я.** Цивільний процес України: Проблеми і перспективи : наук.-практ. посіб. / Фурса С. Я., Щербак С. В., Євтушенко О. І. – К. : Видавць Фурса С. Я., КНТ, 2006. – С. 48–58. **6. Бондаренко-Зелінська Н.Л.** Цит. праця. – С. 55-72; **Тимченко Г.П.** Цит. праця. – С. 152; **Пучинський В.К.** Цит. праця. – С. 6; **Ковин В. Ф.** Подготовка гражданских дел к судебному разбирательству: автореф. дис. на соискание научн. степени канд. юрид. наук. / В.Ф. Ковин ; СЮИ. – Свердловск, 1971. – С. 19-20. **7. Шилов А. В.** Подготовка дела к судебному разбирательству в арбитражном процессе : автореф. дис. на соискание научн. степени канд. юрид. наук : 12.00.15 / А.В. Шилов ; Томский государственный университет, 2004. – С. 9. **8. Колесов П. П.** Групповые иски в США / Колесов П.П. – М. : ООО «Городец-издат» 2004. – С. 76. **9. Лукашова М. Д.** Проблемы исков в защиту интересов неопределенного круга лиц и групповых исков / Проблемы доступности и эффективности правосудия в арбитражном и гражданском судопроизводстве / Лукашова М.Д. // Материалы Всероссийской научно-практической конференции. – М., 2001. – С. 189. **10.** Там же. – С. 191. **11. Цивільне процесуальне право України : підручник / [Бичкова С. С., Бірюков І. А., Бобрик В. І. та ін.] ; за заг. ред. С. С. Бичкової. – К. : Атіка, 2009. – С. 262. **12. Фурса С. Я.** Цивільний процесуальний кодекс України: Науково-практичний коментар : у 2 т. / Фурса С. Я., Фурса Є. І., Щербак С. В. ; за заг. ред. С. Я. Фурси. – К. : Видавць Фурса С. Я., КНТ, 2006. – Т. 1. – С. 44-58. **13. Богля С. С.** Судові витрати в цивільному судочинстві : автореф. дис. на здобуття наук. ступеня канд. юрид. наук : 12.00.03 / С.С. Богля ; Нац. ун-т внутр. справ. – Х., 2005. – С. 3. **14. Позовне провадження : монографія / [В. В. Комаров та ін.] ; за ред. проф. В. В. Комарова. – Х. : Право, 2011. – С. 651-652. **15. Лукашова М.Д.** Цит. работа. – С. 191-192; **Батаева Н. С.** Судебная защита прав и интересов неопределенного круга лиц : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Батаева Н.С. ; МГЮА. – М., 1998. – С. 115-116; **Голиченко М. М.** Правовая природа участия истца и ответчика в исковом производстве : дис. ... канд. юрид. наук : 12.00.03 / Голиченко М.М. – Саратов, 2003. – С. 142.****

Fesyk Kyrylo. Prospect of collective production in civil process of Ukraine: separate aspects of preparation of business for judicial review

The article is devoted to extrinsic evidence of class action research, the detection of its peculiarities, structure and forming order. The research is based on general-purpose concept about extrinsic evidence as the component of class action including set of facts using by plaintiff to cause his claims. So far as class action is a claim of considerable quantity of individuals, extrinsic evidence of class action is distinguished by certain specific character manifested in its structure and nature of facts to compose it. It is essential to take into consideration the fact that there is an admissible limit for certain diversity of individual plaintiffs' claims in the case of extrinsic evidence of class action ascertainment.

The author declares existence of some components in the structure of extrinsic evidence of class action that is determined by some claims in class action. The structural unit of extrinsic evidence of class action is extrinsic evidence of count of plaintiff group participant. For class action consolidation extrinsic evidences of participants' separate claims should have such degree of uniformity to allow their simultaneous and fast consideration. Extrinsic evidences claims of each participant of plaintiff group can't be identic.

The main factor of procedural rules of collective proceeding is imposition of this institution, special tasks, reasons and conditions that cause its existence. Consolidation should cover all the cases possible to simplify, hasten, to make it convenient and impartial for considerable quantity of claims trial but those varied cases in which extrinsic evidences of claims preclude joint trial to perform imposed tasks as well as delay it or render joint trial impossible should be rejected. The author assumes that only claims with similar extrinsic evidences can be consolidated in class action.

The cases with extrinsic evidence claim of plaintiff group participants can contain common fact considered as ground for class action are investigated in the article. Possibility of consolidation claims without common fact in its ground in one class action is also proved.

In totality all the participants' extrinsic evidences of claims are set up the extrinsic evidence of class action. However the facts specifying consolidation claims in one class action can be also regarded as class action components. Extrinsic evidence of class action formation occurs gradually, and potential plaintiff group participants as well as individuals willing to start class action and court. Potential plaintiff group participants should formulate extrinsic evidences of their claims, foresee its similarity to other individuals' claims and start practical implementation of their claims resolution willingness in the form of class action. Individuals willing to start class action establish their claims and define its consideration prospects in class action consecution. Decisive part for determining extrinsic evidence of class action is resided to court.

The author sums up that extrinsic evidence of class action has a number of peculiarities namely legal facts totality establishing claims of plaintiff group participants as well as legal facts pointing out consolidation suitability of these claims in one class action. The main feature of plaintiff group individuals' claims that enable its consolidation and make class action effective is similarity of its extrinsic evidences.

Key words: proceeding before judicial review, the collective claim, certification of group of claimants, the notification of participants.